

MUNTANYA DE SANTA FE

Alt Urgell

Des d'Organyà pel Coll Marí i retorn pel Grau de Fenollet i la Font Bordonera

Distància	13,3 km
Desnivell acumulat	915 m
Nivell de dificultat	moderat
Data	27 de desembre 2012
Cartografia	Editorials Piolet Serra de Boumort-Est (1:20000) i Alpina Muntanya d'Alinyà (1:25000)

Itinerari publicat al llibre "La Serra del Boumort i muntanyes veïnes" d'en Manuel Cortès i Ribelles (Cossetània Edicions, col·lecció Azimut-70, itinerari núm. 57). Ressenyat també al Vèrtex núm. 215 (novembre-desembre 2007) signat per Antoni Pardinilla amb el títol "El Grau de Fenollet" i al web "Camins" d'en Pere Robert.

La Muntanya de Santa Fe és l'elevació més oriental de la Serra de Sant Joan. Per la seva forma característica és el tret que identifica més clarament el paisatge d'Organyà (Alt Urgell). El nom de la muntanya tal com se'l coneix actualment és esmentat ja l'any 1075.

En destaquem tres punts d'interès: Santa Fe amb la seva ermita on gaudirem d'una bona perspectiva de tota la contrada, el grau de Fenollet i la Font Bordonera.

És un itinerari fàcil tot i que cal tenir una mica de precaució al grau de Fenollet on el camí transita per trams no pas exposats però sí aeris.

Organyà (558m)

Poc abans de la Plaça de les Homilies, a la C-14, prenem l'Av. de Santa Fe vers mestral (NW) que passades les darreres cases del poble, continua com a carretera endinsant-se per la Vall de Cabó. Ben aviat però l'abandonem per un camí carreter a mà esquerra (rètol i planell groc Ruta de Santa Fe). Tota la ruta fins a l'ermita disposa de senyalització vertical). Travessem el mas de la Borda i més endavant la carretera d'Organyà a Montanissell on, per l'obaga, prenem un ben fressat corriol que, en moderat pendent i entremig de la pineda, ens estalvia les llaçades del camí carreter a Santa Fe que creuarem un parell de cops abans del Coll Marí.

Coll Marí (913m)

Mirador i escultura dedicada a Mossèn Cinto Verdaguer obra de Pep Cervilla, inaugurats el 2002. Verdaguer havia escrit sobre Santa Fe en el seus quaderns "Excursions i Viatges".

Reprenem el camí per l'obaga que, entre llaçades per amorosir el fort pendent, ens mena per un grau als peus del penya-segat. Després transita per una lleixa, on el pendent es modera. Poc abans del coll deixem a mà dreta un corriol que en fort pendent baixa a la Vall de Cabó.

Collet dels Prats (1145m)

Pel vessant de migdia hi puja un camí carreter. Rètol indicador: Santa Fe 10 minuts que seguim per un corriol fins a l'ermita.

Santa Fe (1210m)

Ermita encimellada, al caire del cingle protegit per una barana. De parets nues no sembla tenir un gran valor arquitectònic. Cada any s'hi celebra un aplec el dilluns de la segona pasqua.

És costum tocar tres cops la campana en arribar.

Hi ha un parell de penells orientatius i gaudeix d'una bona panoràmica. Vers el N la Vall de Cabó i la Serra de Prada. A l'E i als peus Organyà i la Vall del Segre. Més enllà el Monsec de Tost, el Cadí, la Roca de Peguera, el Port del Comte i la Roca

Naireda. Més a la dreta lo Cogulló de Turp. Vers el S l'Aubenc i vers l'W el llarg esquenall de la Serra de Sant Joan que s'allargassa fins a la de Carreu i el Boumort. Retornem al Collet dels Prats.

Baixem pel camí carreter que hi arriba per migdia, des del mas Pitarell a ponent, per tornar-nos a enfilat, fent dreces per estalviar les llaçades, fins al Pas del Corretgedor.

Sobre el terreny i pel que hem llegit, semblaria més factible atènyer el pas flanquejant pel Grau de Santa Fe.

Pas del Corretgejor (1179m)

O del Corretjador. Seguim el camí carreter vers l'W deixant a mà dreta el crestall llevatí de la Penya Aguda i a l'esquerra el Mont-roi. Passat el Torrent de les Bordes el camí fa un gir de 90° vers el S. Cal estar atents a una antiga pista que baixa a mà esquerra (fites) i prendre-la. Per entremig de la pineda primer i antigues feixes de conreu després ens aboca al cap del cingle.

Grau de Fenollet (1185m)

Unes fites ens ajuden a trobar l'entrada al grau, poc precís al començament. Als nostres peus, més de dos-cents metres avall albirem el mas de Fenollet i vers ponent, altiu, el Puig d'Espies. Entre llaçades i contraforts el camí baixa pel marge esquerre del Barranc Roi. Cal parar atenció doncs hi ha trams no pas exposats però si aeris. Abans del mas passarem pel costat d'una gran bassa.

Fenollet (963m)

Mas habitat envoltat de granges i conreus. Hi ha una petita ermita. Hi passa la carretera que d'Organyà mena a Montanissell. El lloc és documentat el 1378 (Fonollet) i al 1519 apareix com una possessió des vescomtes de Castellbó. Pertany al terme de Coll de Nargó i està enclavat en un punt antigament estratègic al camí de Bòixols a Organyà i la Seu d'Urgell.

Des del mas seguim la carretera en direcció Organyà durant uns pocs metres i, després d'un revolt molt marcat a mà dreta l'abandonem per l'esquerra prenent un corriol que va a travessar el torrent de les Bordes i continua paral·lel a la carretera, per sobre. És l'antic camí vell d'Organya de que parlàvem abans.

El camí, en baixada, ens mena travessar la carretera i continuar per l'altre vora durant poca estona, la justa per estalviar-nos una gran llaçada. Continuem uns centenar de metres per la carretera fins a la Font Bordonera.

Font Bordonera (750m)

Cabalosa surgència que, canalitzada, abasteix Organyà i rega els seus conreus. L'any 1299, es formalitzà la donació de la font per part del senyor Arnau de Sellent i la seva muller, senyora Sància, a Santa Maria d'Organyà. Aquest és probablement l'origen de la llegenda del guariment de la ceguesa de la filla del Comte de Sellent. Situada a la capçalera del Riu de Fontanet que tributa poc després al Segre, és una de les dues surgències importants de la zona del Boumort. L'altra és la Font de la O, a Aramunt.

Les pluges del novembre de 1982 varen provocar l'esbotzament de l'aquífer fet que va permetre l'exploració espeològica. Per galeries inundades s'ha arribat fins a 300m de l'entrada i una profunditat màxima de -81m.

El lloc està arranjat amb cura com a zona d'esbarjo i invita al repòs. Cada any s'hi fa un aplec el dilluns de Pasqua Florida.

A partir de la font continuem per un camí paral·lelament a la carretera per baix fins a una gran bassa d'aigua. Després fem un gir de 90° vers llevant i prenem el camí dels Espigolers que, entre feixes de conreu, ens retorna a Organyà.

Toni Planas